УДК 81’276.6:001.2
Підгорна А.Б.
доц. НУ «Запорізька політехніка»

ТЕМАТИЧНА МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ СУЧАСНИХ ТЕРМІНОСИСТЕМ

А.Б. Підгорна

Сучасні тенденції до глобалізації зв’язків та більш тісної кооперації між представниками не лише різних країн, а і між представниками різних професійних спільнот призводять до активізації процесів обміну та запозичення термінологічних одиниць різними професійними терміносистемами. Терміни, мігруючи з однієї терміносистеми до іншої, можуть зберігати своє лексичне значення або ж трансформуватися, набуваючи нового значення в новому термінологічному оточенні [1, с. 216]. Така транстермінологізація стосується здебільшого сфер, які так чи інакше пов’язані із активним залученням сучасних технологічних інновацій або необхідністю комерціалізації продуктів чи послуг даної сфери. А це, як ми розуміємо, майже кожна сучасна індустрія.

Не можна стверджувати, що транстермінологізація є новим явищем. Це процес термінотворення вже давно вивчається як у вітчизняному, так і в зарубіжному термінознавстві. Він співіснує поряд з іншими явищами – термінологізацією, детермінологізацією, метафоризацією, метонімізацією тощо. Але в останні роки все більш помітним є залучення арсеналу найменувань зі сфер комп’ютерних технологій, робототехніки, економіки та ін. для номінації понять та об’єктів, які стають невід’ємною частиною сучасних професійних індустрій.

Звичайно це, перш за все, стосується тих сфер, які активно функціонують в світі Інтернету з метою розповсюдження та продажу своєї продукції або послуг. До таких сфер можна віднести сферу маркетингу, медіа та контент-індустрію, сферу біотехнологій, ринок криптовалют та блокчейн технологій з ним пов’язаних, сферу логістики та доставки, туризм і навіть сфери охорони здоров’я та освіти, які з початком пандемії коронавірусу стали ще активніше залучати технологічні засоби зв’язку та залучення цільової

аудиторії. Всі ці галузі знань, окрім свого основного спрямування, активно залучають знання, методи та досягнення інших професійних сфер.

Для ілюстрації зазначеної вище тенденції розглянемо тематичні групи термінів, що формують окремі професійні терміносистеми. Зокрема, сфера біотехнологій поєднує у собі термінологію різних дисциплін і демонструє активні процеси транстермінологізації. Спостерігаємо терміни із сфери хімії (*cohesion, fermenter, lactic acid, polymerase, buffer solution*), біології (*insemination, mutation, sessile, selection, splicing, genome, plasmid*), медицини (*bleeding, juvenile hormone, neo-formation, retrovirus, vaccine, antibody*), техніки (*impeller, tracer, transducer, X-ray, bioreactor, sensor*), а також програмування (*data mining, bioinformatics, algorithm, sequencing software*). Вочевидь, біотехнологічні розробки передбачають залучення знань із зазначених професійних сфер, що автоматично потребує необхідності номінації понять, методів, технологій тощо. У цьому контексті транстермінологічні запозичення є природним і логічним рішенням цієї проблеми.

Іншою сферою, що активно розвивається на сьогоднішній день, є сфера криптовалют та технологій безпеки (блокчейн технологій), які з нею пов'язані. Комерційний характер цього напрямку діяльності й висока технологічність продукції зумовлює поєднання термінів з таких сфер, як економіка (*asset safety, counterpartyfunds, risks, threats, traders, equity market, exchange, investor, fraud, legitimacy, withdrawal, exchange, solvency, profitability, liquidity, auditing, marketplace, stocks, shares, securities, equity market, indirect collateral, price fluctuations*), інформаційні технології (*bug, code, user, source code, protocol, developer, database, browser extension*), блокчейн технології (*blockchain, token /, scam, safeguards, on-chain / off-chain, vulnerability, spoofing*), криптосфера (*ape-ing, tokenization*).

Слід відзначити також, що окрім залучення термінології інших сфер в цих галузях функціонує й загальнонаукова термінологія, яку складно однозначно віднести до певної професійної діяльності, однак вона безсумнівно характеризується високим ступенем формальності, абстрактності й універсальності, що є типовими характеристиками професійно-орієнтованих текстів: *transparency, verification, assurance, publicity, phase, confidentiality* (сфера блокчейн технологій та криптовалют); *analysis, parameter, sequencing,structure, transformation, measuring, machine, stability, performance* (сфера біотехнологій). Ці терміни, хоч і зустрічаються в різних професійних контекстах, зберігають відносну семантичну стабільність, але водночас набувають певних відтінків значення залежно від конкретної галузі знань.

Таким чином, навіть поверхневий аналіз терміносистем двох зазначених сфер підтверджує активне залучення ними термінологічних одиниць із різних

галузей знань, що, з одного боку, є об'єктивною необхідністю через запозичення методів та концептів цих сфер, а з іншого боку, свідчить про високий рівень міждисциплінарної взаємодії фахівців, спрямованої на досягнення наукових і практичних результатів, а також на відповідність актуальним вимогам сучасності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Краснопольська Н. Л., Ярошевич І. А. Транстермінологізація як спосіб творення термінів менеджменту. *Наукові записки*. Сер.: Філологічні науки. Вип. 1 (208). С. 215–220. URL: https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/97b757fc-c481-4b88-b08a-994bdb9fc66d/content (дата звернення: 01.04.2026).